

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Oppiani Anazarbei De piscatu libri V

Oppianus <Anazarbensis>

Parisiis, 1555

Oppiani De Piscibvs, Lavrentio Lippio Collense interprete, Lib. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12729

OPPIANI DE PISCIBVS, LAV
rentio Lippio Collense interprete, Lib. I.

ISPERSAS ponti gētes, aciēs-
que natantum
Squamigeras, almæ varium genus
Amphitrites,
Antonine canam, rerū cui summa
potestas:

Quæque procellosis habitant sub fluctibus alti,
Quæque maris veniunt ad pascua lata cohortes,
Et vitam, & madidas gentes, madidos hymenæos,
Turpe odium, & dulces veneris cantabo furores,
Consilia, & varias fraudes, artēsque dolosas:
Quæque audax mortale genus super agmine ponti
Struxerit, & ratibus sulcans secreta profundi,
Multa occulta prius vasto sub marmore vidit,
Artibus emensum est pelagus, maris ima reclusa.
Prospectat venator aprum sub montibus altis
Depastum, atque vrsū diuersa ex parte ruentem:
Eminus hunc campo longe iaculatur aperto,
Atque palàm ferro prosternit comminus illum:
Horrida securo committit prælia campo,
Et fera venatorque simul, gressūque sequuntur

A

Ponè canes, dominos ducunt ad lustra ferarum
 Aspera: nec gelidæ tantum mala tempora brumæ
 Horrorem metuent illi, tantòsque calores
 Non feret autumnus, defessi multa laborem
 Venantis tollunt, nec defunt gaudia fesso.
 Umbrosæ sylvæ natiui pumicis antra,
 De celso fluuij labuntur monte perennes:
 Hinc medicina sitis, hinc est medicina lauacri:
 Et propter liquidas vndas, & læta fluenta
 Sunt molles herbæ, prostrata cubilia somno.
 Quin etiam viridi discumbens fessus in herba
 Appones quæ sylua feret, quæ plurima monte
 Nascuntur, sequitur venantem multa voluptas:
 Et cui piscandi peior collata videtur
 Gratia, tot campo, tot sunt mera gaudia sylvæ.
 At facilem paruo captat discrimine prædam,
 Qui mortem molitur aui, videt omnia passim,
 Lætæo volucres perfusas membra sopore:
 Clàm rapit è nido, facili vel decipit arte
 Aspersis visco calamis, vel retiatendit.
 Dúmque petit nidum, somno deuicta volucris:
 Incidit in casses, subit & male cauta periculum.
 Vndarum patiens, occulta pericula ponti
 Piscator perferre solet (certamine tanto
 Spes mulcet mentem, vanòque simillima somno)
 Nulla supra firmam committit prælia terram.
 In rigidis pugnat lymphis, tumidúmque per æstum
 Tollitur à fluctu ventis agitatus iniquis.

Fit timor ex terra piscantis bella tueri,
Nauigat in tenui cymba, seruitque procellis
Errando, atque animum tumida defigit in vnda:
Et spectat nebulas atras, horretque nigrantes
Vndarum sulcare vias spirantibus austris.
Nulla fuga, & nullos venientes effugit imbres:
Et miseri æstiuos nequeunt vitare calores,
Et secreta latent sæui discrimina ponti.
Obuia quæ veniunt, horrent immania cete,
Per freta nulla canum monstrant vestigia prædæ,
Nullaque sub lymphis prospectant signa natantes.
Non prædam aduersa cernunt de parte ruentem,
Cum pisces varios soleant percurrere calles.
Debilibus feris hamo piscantur acuto,
Et lino & calamis, hæc sunt sua robora tantum.
Quàm iucunda tuam capient solatia mentem,
Si fuerit cordi piscandi læta voluptas:
Duceris volucris spatiosa per æquora naui,
Cui sit remigium pulchrum, fortisque iuuentus,
Sint bene compacti clauis, sint transtra decorè
Iuncta, regat nauem celsa de puppe magister
Ventorum expertus, nauem, quæ iudice nullo
Culpari possit, ventis immota resistat:
Lata gubernator findat viuaria puppi.
Hic, vbi tranquillis vulgo pascuntur in vndis
Squamigeræ gentes, his pabula læta feruntur
A seruis, promptæ saturant hæc agmina prædæ:
Quæ nato atque tibi ô felix, sunt certa beato

A 2

Gloria piscandi: calamum demitte sub vndam
Implicitum setis, hamo cito piscis inhæret,
Sponte ducis trahitur manibus: fortissime princeps,
Ah quàm blanda tuam pertentant gaudia mentem,
Multa superciliis, & toto in pectore regis
Lætitia est, piscem calamis spectare ligatum,
Atque reluctantem, vel lubrica terga mouentem.
Nunc adsis Neptune mihi Saturnia proles,
Qui terras pontumque tenes, adsis mare vastum,
Et vos multifoni mihi peruia numina ponti
Ferte pedem, vestras acies, & monstra natantum
Cantabo, nostrum carmen regina sacrat
Calliopea chori nato magnoque parenti,
Sit gratum, atque tui spira mihi munera cantus.

Innumerae pelago gentes voluuntur in imo
Nantes, quæ numerum vincunt, sunt abdita nobis
Plurima monstra maris, quis posset nomina versu
Edere? quis ponti metas, quis nomina dicet?
Terdenas ad summum vlnas nouere sub vndis
Mortales, sed multa latent immensa profundi
Æquora, sub vasto spirant tot gurgite pisces.
Sunt vires menti tenues mortalibus ægris:
Abdita non possunt humana voce referri.
Alma parens tellus non agmina plura ferarum,
Nec maiora tulit, quàm vastus in æquore pontus.
Norunt coelicolæ numerum pensare natantum,
Terrestresque acies an partes æquet vtrasque
Calculus humana quantum comprehendere mente

Possumus, expediã numerum, victũque, viãque.

Nonnulli flauam pisces in littore arenam
Mandunt, & terra quicquid nutritur in alta,
Hippi, coccyges celeres, flauique erythini,
Et citharæ, triglæque, simul tenues melanuri,
Trachurõnque greges, buglossæque & platyuri,
Taniæ imbelles, & picto mormylus ore,
Scombri, cyprini, stabulantur littora iuxta.
Ast alij cœno turpi, fœdæque palude
Pascuntur, batidésque, boum genus vsque proteruũ,
Difficilis trygon, torpedo nomine vero,
Et clariæ, psettæ, scepanique, & triglis, asellus,
Atque lacertorum gentes, quæ putrida pascunt,
Inter cœnosas voluentes corpora sordes.
Per molles tantum ripas herbæque virentes
Mænidésque, tragique, simul atherina vagantur
Et smarides, blenni, cum scaris, boces vtrique,
Cestres, & cephalii iustum genus Amphitrites,
Labrax, audaces amia, placidæque chremetes,
Pelamydes, cõgri, & quem dicunt nomine olifthon,
Æquora quæ fluuio, quæ sunt vicina palude
Incoluisse iuuat, qua dulcis terminus vndæ,
Et fluctus cœno commistus vortice multo
Voluitur à terra: pisces hîc pascua læta
Accipiunt, pingui distendunt membra sagina.
Ex ponto fluuij dirus petit ostia labrax:
Ex fluuio anguillæ repunt, pluuiæque lacuna
In vastum pontum, scopulos quos abluit vnda

A ;

Alga conspersos, & multo murice tectos
Salpæ habitant variis distinctæ tergora signis,
Iulides, percæ, channi, turdique virentes,
Phucides, eunuchi vero de nomine dictæ.
Aspera saxa colunt imo defixa profundo
Et sciris atque syæna, mulus, necnô basiliscus:
His addas roseo splendentes corpore triglas,
Sunt vdx cautes herbis à fronte virentes,
Hic domus est fargis, hæc statio lata sciænis,
Et faber, & nigro cui nomina dicta colore,
Hæc coracin⁹ habet, scarus quoq; hæc saxa frequetat,
Qui mites inter pisces clamore tremendo
Intonat, & solus pallentes ruminat herbas,
Ac veluti pecudes reuocat sub guttura pastum.
Ast imos scopulos, fundo quos ostrea multo
Cingit, queis thalami curui, queis lustra profunda
Opsophagi, scombri, pugnax muræna frequentat.
Addas oxyphagos istis atque agriophagros,
His iungas tardè morientem piscibus orphum:
In partes scissi luctantur corporis artus.
Multi alij pisces fundo versantur in imo,
Et caua saxa colunt, ouis, hepatus, iique decentes,
Excelsi, fortes, magni, sed corpore pigro
Se mutant: nunquam tales sua lustra relinquunt.
Piscibus insidias tendunt, si forte sub antrum
Inciderint, subito pellunt in funera fato.
Hos inter pisces segnis numeratur asellus,
Qui canis æstiuu motu concussus acerbo

Ingreditur duras cautes, atróque recessu
Occulitur, tali dum feruet sydere cœlum.
Est inter scopulos, ponti quos abluit vnda,
Piscis ab actæis quondam cantatus adonis.
Multi exocœton dicunt, quòd profilit vndis
In littus, sicca ponens tellure cubile:
Et quibus à rictu se tendunt vndique branchæ.
E ponto in terram solus descendit adonis.
Squamea tunc dulci componit membra sopore,
Cum mare tranquillum: tumidis cum tollitur vndis,
E somno surgit, dormit porrectus in antro.
Formidat pelagi volucres, quas horret vt hostis:
Et siquam cœlo labentem viderit alto,
Saltanti similis quatitur, sic marmoris vnda
Concita demergit hunc in spelæa profundì.
Cautibus & bibula multi pascuntur arena,
Auratæ fuluæ splendoris nomine dictæ,
Et simi, & glauci & densato dente dracones,
Scorpius in pugna fortis, genus vnde gemellum,
Ambæ sphyrænæ longæ, tenuésque belonæ,
Gobius, & charax magna leuitate natantes,
Audaces mures non magno corpore fidunt,
Viribus haud magnis, sed dura pelle vigorem
Ostentant, firmi confidunt robore tergi:
Contra mortales pugnant, contra agmina ponti.
Innumeros addas istis, qui à littore longe
Veliferos habitant fluctus tellure relictæ.
Sunt celeres thynni, qui pisces impete vasto

Pellunt, & gladij diro mucrone potentes.
 Orcynon gentes & prenades atque cybia,
 Obliquæ scytalæque, hippuron maxima turba,
 Pompilus his habitat petris: hunc lætus honorat
 Nauita, quod socium navis se pompilus obfert,
 Nomen habet, gaudet celeres per marmora euntes
 Associare rates: cursum ventumque sequuntur.
 Saltantes circum celsæ latera alta carinæ.
 Nonnulli puppim, & curux moderamina navis
 Prendunt. ast illi collecti examine multo
 Pendent à prora, dicas non sponte secutos,
 Inuitosque trahi, nec posse obistere contra.
 Tanto veliferæ navis rapiuntur amore,
 Et veluti regem, vel cinctum tempora sero
 Victorem textis ramis & fronde virentem
 Prouecti patres, & primo flore iuuentus
 Stipant, & circum densi læti que feruntur,
 Donec victorem sub splendida recta reducant.
 Sic isti ad terram nauem comitantur ouantes,
 Connexi circum densi, sed littora postquam
 Aspiciunt, odium terræ immortale recondunt:
 Extemplo celeres veluti de carcere pisces,
 Erumpunt, saltu nauem cursumque relinquunt.
 Dant certum nautis signū, quod terra propinqua est,
 Fortia cum duros dissoluunt agmina nodos.
 Pompile te nautæ miro venerantur amore,
 Per te diuinant tranquillas æquoris auras,
 Pacatus venias sternens freta lata profundi.

Est

DE PISCIB. LIB. I.

Est etiam salis vndis echeneïs amica,
 Quæ latis membris, & nigro fusca colore,
 Non cubitum excedit totos porrecta per artus,
 Aspectu anguillæ similis, sub vertice summo
 Stat rictus curuum circumdeductus in orbem,
 Cui non dissimilem forma mucrone corusco
 Esse hamum credas, sic os portendit acutum.
 Attoniti nautæ parui miracula piscis
 Spectant maiora fide. quis crederet vnquam
 Mortalis, proprias si fama attingeret aures?
 Ignaræ gentes rerum caligine mersæ
 Indomitam seruant mentem sub pectore duro.
 Non verum admittunt, nec dictis iure quiescant.
 Expansis velis compulsam flamine venti
 Sulcantem fluctus, & cœrula vada profundi,
 Apprensam magno nauem non sistit hiatu,
 Viribus adnitens pendet de naue supinus:
 Non fluctus scindit naus, sed firma tenetur:
 Non aliter quàm si portu deuicta quiescat:
 Et stridunt spiris vela exagitata rudentum,
 Concussi reboant funes, antemnaque nutat,
 Et strepitu properata fremit: de puppe magister
 Compellit nauem, cunctasque relaxat habenas:
 Nec detenta ratis laxo temone mouetur,
 Nec paret ventis, nec mota impellitur vnda:
 Sed compulsam manet, cursum motumque reuincta
 Sistit, & abiecti piscis retinetur ab ore.
 Non aliter radix terra defixa sub alta est.

B

Nautæ formidant turbati vincula ponti,
Rem miram, & somno similem de puppe videntes.
Ac veluti in sylua ceruam de rupe fugacem
Spectat venator cautus, celeremque sagittam
Dirigit in pectus, quæ crure infixæ moratur
Cui sum: tunc multo plagæ confecta dolore
Cervæ inuita manet, venantis vulnera diri
Offendens: nauem tali sub compede sistit
Consona miraclo sortitus nomina piscis.
Chalcides & thrissæ passim abramidésque feruntur,
Atque cateruatim percurrunt æquoris vndas,
Et curuis habitant scopulis, & littora visunt,
Alternantque vias ponti, curruntque per æquor,
Hospitium mutant semper, pontoque vagantur.
Anthieon petris sunt pascua grata profundis:
Non illis semper gaudent, vulgoque trahuntur
Quò gula, quò ventris iubet insatiata libido.
Ante alios istos compellunt cæstra palati,
Et non dentato sunt pascua læta sub ore.
Quattuor anthieon species versantur in vndis.
Sunt flauæ, & niuæ, sunt atro sanguine fusæ,
Euopos atque aulopos hos nomine dicunt,
Nanque supercilium circum referatur in orbem.
At duo muniti duro thorace natantes
Carabus insidias faciens atque astacus acer,
In saxis habitant curuis, & pascua carpunt.
Astacus immensum thalami sub pectore amorem
Condit sponte sua, nunquam de limine cedit.

Inuitum si quis piscem traducat in altum,
In propriam subito gestit remeare cauernam,
Et cupit, & quærit illo saltare profundo,
Ex quo piscator cymbalinóque fugauit:
Non alios ponti, non vult habitare recessus,
Non aliam quærit patriam, sed sæpe penates
Dimissos repetit, consuetáque saxa reuifit.
Sic dulcem patriam gentes cupiere natantum,
Et pontum, & natale solum, quod stillat amorem
Illis, & pectus spargit dulcedine blanda.
Mortali generi patria quid dulcius extat?
Quid grauius misero, si longis finibus errans
Sit procul à patria vitam tolerare coactus?
Exilium durúmque iugum perferre necesse est
Externas inter gentes ignotáque rura.
Errones cancri populis numerantur in istis,
Squillarum gentes, & turba inmensa paguron.
Ast alij pisces omnes, quos ostrea claudit,
Et terra & liquidis semper spatiantur in vndis,
Ostracon emittunt, aliud sed corpore summo
Germinat, & tegmen renouatur carne recenti.
Cum vires norunt se disrumpentis amictus,
Affectant epulas, & pascua læta requirunt,
Vt saturo faciles disrumpant corpore crustas.
Labitur è toto cum ruptum corpore tegmen,
Hi primum in fulua nunquam latentur arena,
Nec pastum capiunt, nec quicquam mēte reuoluūt,
Expectant mortem, vitales ore calores

Non spirant, tenui formidant omnia pelle,
Quæ nuper creuit tenero sub tegmine, pisces
Nequicquam audentes sicca pascuntur arena,
Sunt timidi, donec firmentur tegmina membris.
Ac veluti medicus languentem corpore curat,
Atque vetat primis epulas gustare diebus,
Attenuans calidas morboſo in corpore vires,
Paulatim præbens epulas, quæ languida membra
Instaurant, donec tanto ſint membra dolore
Purgata, & vires reſtent in corpore firmæ:
Sic cruſtis nuper natis ſua membra paguri
Curant, letiferum cupientes pellere fatum.
Piſces æquoreis alij voluuntur in vndis
Polypodes multis ſparſi per membra flagellis,
Scordylus & ſcolopēdra, malum quæ ſpirat odorem,
Piſcanti infeſtum, curuos cum porrigit hamos.
Oſmylus & reliqui terra pontoque mouentur.
Agricola incuruus, cui ſunt plantaria curæ,
Oſmylon ad teneros ſerpentem littore ramos
Vidit, pomiferis reptantem polypon aruis,
Implicitum ramis oleæ, fructuſque vorantem.
Hos inter piſces ſimilique cupidine fertur
Sepia. ſunt alij, durum quos oſtracon armat,
Hi ſcopulis curuis, iſti paſcuntur arena.
Neritæ & ſtrombigentes & purpura rubra,
Ceryces, mures, & vero nomine ſolen,
Oſtrea rore virens, telis armatus echinus.
Hos ſi quis paulum ſciſſos demittat in vndas,

Nempe reuiuiscunt, vastoque sub æquore ludunt.
Carcinades nudæ nascuntur, tegmine nullo,
Atque sibi fabricant tegetem, dorsoque coaptant,
Et non legitimum subeunt testudine tectum
Imbelles fragiles tenui per membra vigore.
Cum tegetes videant vacuas, quibus incola morte
Functus, deserto domino dimiserit antrum.
Has subeunt tegetes, alieno in cortice degunt.
Hoc tecto serpunt lato septoque teguntur.
Neritæ si quæ spoliū vellurida ceryx,
Vel strombus durus linquat, sunt tegmine latæ:
Præcipue strombi gaudent sub tergore lato.
Est amplum illius tectum, sed pondere paruo
Cum latis crescunt membris, implentque recessus
Carcinades tegetis, tunc paruula tecta relinquunt,
Maioremque domum maiora palatia quærunt.
Sæpe etiam circa spoliū certamine multo
Contendunt, subito duro sub marte repulsa
Inferior, victrix lato se condit in antro.
Est quidam curuo tectus sub cortice piscis
Polypodi similis, quem dicunt nomine vero
Nautilon: insignem ponto sua gloria fecit,
Per freta dum cautus sub nauis imagine ludit.
In sabulo domus est, summa defertur in vnda,
Pronus neu pontum capiat, plenusque grauetur,
Cum nando vehitur per fluctus Amphitrites,
Extemplo versus tumidam per marmoris vndam
Labitur, vt nandi doctus puppisque peritus.

Atque pedes geminos tendit de more rudentum,
Quos inter medios tenues membranatumescit.
Extentatque pedes contingunt æquora subter
Temoni assimiles nauem, piscemque, domumque
Deducunt, si forte malum supereminet vllum,
Abforbet fluctus intro, lymphisque grauatus,
A tumidis trahitur cum pondere fluctibus vnda.
Seu mortalis erat, seu missum numen ab alto,
Audax ille fuit, qui primum marmora findens,
Piscis opus cernens humanos traxit in usus:
Construxit naues, extendens carbasa ventis,
Explicuit funes faciles moderatus habenas.
Miraculum ponti narrant ingentia cete
Viribus inuictis, & vasta mole mouentur
Pondere cum magno, timor est mihi sæpe videre.
Armantur rabie, rabiem fera pectora anhelant,
In litus pauca exiliunt, quæ corpore vasto
Sunt, hæc veliferis semper voluuntur in vndis,
Magno horrore leo, post hos horrenda zygena.
Pantheræ variæ maculis, & physsalus ardens,
Atque melanthynon gentes, & dente timenda
Pristis, letiferum lamnæ foedumque boatum,
Mollitiæ nomen malthe quæ ferre videtur,
Cornu aries pugnax, & sacrum pondus hyenæ.
Atque pudenda canum gens & furibunda propago,
Diuisa in gentes ternas: hæc horrida visu,
Cum cetis numerata furit per marmoris vndam.
Quæ restant aliæ cœno merguntur in alto.

Pugnaces inter pisces centrina vocatur:
Altera, quod stimulis credatur noxia nigris,
Tertia dicetur galeorum nomine turba.
Ast galeis alias gentes numeramus, acanthas,
Leos, & catulos, squatinas adiungimus istis
Acres & varias, cœno merguntur in alto,
Hi pariter cuncti, pastu capiuntur eodem.

Delphines ludunt circum resonantia ponti
Littora, sed nunquam discedunt marmore vasto.
Hos Neptunus amat, nam cum Nereida pulchram
Quæreret, & castæ peteret connubia nymphæ,
Oceani thalamis delphin sacer Amphitriten
Spernentem fertur tedas docuisse latentem.
At deus arripuit charam, domuitque puellam,
Reginam ponti fecit, thalamoque iugavit.
Hinc est delphinas tanto dignatus honore:
Ex illo propria delegit sorte ministros.
Sunt diri ex pelago quicunque ad littora pisces
Repunt, frugiferos lustrantes longius agros.
Curuâque lunatæ testudo in imagine peltæ,
Et sicca anguillæ multum tellure morantur:
Castorides querulam fundunt in litore vocem
Cum sonitu mæsto, quæ si percusserit aures
Vox lachrymanda viris letalis nuncia fati.
Mortiferæ auditor vocis, non funera longe
Expectat, mortem tristi clamore futuram
Prædicit nobis miseris sæuissima pestis.
Phalanam foedam dicas, quæ è marmore lato

Desilit in terram solem passura calentem.
Extra vndas phocæ consumunt tempora noctis:
Sæpe die fessos artus in littore ponunt,
In terra dulci soluentes membra sopore.
Iuppiter altitonans in te sunt omnia solo,
Ex te firma manent, seu celsa palatia cœli,
Siue locum quencunque tenes: non voce referri
Humana posset, quanto sub pacis amore
Per te dispositus clarus seiungitur æther,
Aëris & vacuum, & terræ circumfluis humor,
Et tellus rerum mater. nam singula primo
Sunt distincta locis, & certo fœdere iuncta,
Et nodi inuicti concordî pace ligata,
Et fatis immota suis coniuncta trahuntur.
Aëris admittit partem tenuissimus æther,
Immensus tumidis non est sine fluctibus aër,
Non lymphæ terra vacuæ, sic mista creantur,
Sic elementa vices seruant hoc iuncta tenore,
Alternantque vias generi seruire parata
Externo, & pelagi gentes, & monstra natantum
In campis ludunt, volucres ex aëre magno
In pontum veniunt, liquidis merguntur in vndis
Alcyonum mœstæ volucres, aquilæque marinæ,
Et mergi, & reliquæ cupientes æquore prædam
Merguntur lymphis, & findunt aëra magnum,
Loligo miluûsque rapax, & mitis hirundo,
Cum timeant magnum venientē è marmore piscē,
Ex mare profiliunt seindentes aëra branchis.

Non

Non volucrum species, non est lolligo natantum,
Turmatim fertur ponto, gestitque volare.
Inferius multo se tollit mitis hirundo.
At radunt summam milui lati æquoris undam:
Hos nanti similes dices, similésque volanti.
Piscibus hi cœtus, hæ sunt in piscibus vrbes.
Inter squamigeros populos, errantia ponti
Agmina, nonnulli collecti examine multo
Armento, & castris similes, pars ista videtur
Æqualis turmis, istos cognoscere posses
Insidiis decadique pares: hic impete solus
Ducitur, ast illi labuntur per freta bini:
Quidam se thalamis condunt, scopulisque recurui
Ante alias ponti gentes agitata tumescunt,
Æquora turbatos subter voluentia fluctus,
Exhorrent nigram magno stridore procellam,
Formidant gelidam brumam, fluctumque furētem
Accumulant circum terram, sabulōque teguntur.
Multi se scopulis condunt, multique profundo
Se claudunt pelago, non vastum fluctuat æquor
Fundo, non venti surgunt densæque procellæ,
Quæ tumidos frangant fluctus: nam saxa profunda
Terribiles arcent ventos, & marmoris æstus.

Florida cum rident depicti tempora veris,
Et mare pacatum tranquilla labitur vnda,
Tunc passim saliunt pisces propè littora læti.
Vrbs veluti dilecta deis, opibúsque superba
Lætiferas belli nubes obsessa refugit,

C

Quæ fuerat longa belli sub mole grauata,
Et tandem longa belli obsidione soluta
Continuo à duri martis sudore resecta,
Et studio pacis gaudens, conuiuia lata
Disponit, tota celebrantur in vrbe choreæ:
Sic pisces læti duros posuere labores,
Horrida veliferi fugientes littora ponti,
Saltanti similes ludunt in fluctibus alti.
Vere nouo duro veneris vexantur asilo
Pisces, qui terra repunt, quique aëra magnum
Findunt, atque salo longe spatiantur aperto.
Vere laborantes sedat Lucina natantum
Partus, cum foetus tumido de ventre resoluunt:
Hi generis curam capiunt, sed foemina partus
Et tenuem ventrem fulua contundit arena,
Anxia non paruo seiungens oua labore.
Sunt connexa simul, tumido sunt ventre ligata
Mistim: quo pacto coniuncta hæc edere posset,
Et simul innatum posset dissoluere nodum?
Tormento pressæ secernunt littore foetus.
Difficilem partum concedunt fata marinis
Piscibus, haud solum tantum Lucina dolorem
Mortali præbet generi, nec foemina tantum
Lucinæ durum sola est passura laborem:
Hoc passim commune malum Lucina parauit
Illis, qui terra sicca pontoque feruntur.
Nanque mares alij pascentes littora iuxta
Dum veniunt, clades adducunt piscibus atras:

Fœmineis alij turbis per littora pulsi
Præcurrunt, illæ veneris cruciantur a filo,
Atque mares vrgent cursu, reptantque prementes.
Hi serpunt, ventremque fricant, & spermata mittunt:
Illæ actæ stimulis rapiunt, atque ore rapaci
Absorbent, tanto veneris rapiuntur amore:
Spermate sic implent ventrē, sobolēmq; propagant.
Hic mos est multis: alij connubia, lectos,
Vxorem, thalamum curuum, thedāmque iugalem
Coniuncti accipiunt: vexat Cytherea natantes,
Et furor, & zelus, durus deus, atque Cupido
Feruens, qui calidos accendit corde furores.
Horrida pro charo faciunt certamina lecto
Sæpe proci: tales magno conamine pugnant,
Collecti circa nympham discrimine multo
Diuitiis, splendore pares: non piscibus ista
Adsunt, sed vires, & vallum dentibus arctum.
His armis thedas quærunt, hoc robore fidunt.
Sic feret optatas illis victoria thedas.
Vxores sargi multas, & merulus ardens
Ducunt: ast alij contenti coniuge sola,
Cantharus, ætnæus, spernentes agmina lecti.
Non similem thedæ finem testudo recurua,
Polypus, atque anguilla manet, mur enāque nigra.
Anguillæ spiris, multoque volumine nexæ
Concumbunt, lentor distillat corpore toto,
Qui spumæ similis bibula celat ur arena.
Accipit hunc cœnum (qui d enim fœcundius illo:)

Concipit accepto, nascuntur lubrica turba,
Flexibus innumeris anguillæ in littore repunt.
Sic coeunt congrui, sic lubrica membra resoluunt.
Odit concubitus testudo, inimica refugit
Thedas: non illam veneris compellit oestrum,
Non gaudet lecto, veluti gens humida ponti.
Nam coitu quantos patitur testudo dolores.
Ossea vena mari multo distenta furore
Arrigit in veneris usum, quam flectere nunquam
Est potis, hanc acuit. despecti in gaudia lecti
Inflexis pugnant rostris, & prælia miscent,
Inque vicem morsus figunt, & cominus ore
Congressi certant geritur lachrymabile bellum.
Hæc tristes vitat thedas, hunc pellit oestrum,
Et rapit inuitam pugnando robore multo,
Donec deuictam cupido sibi iungat amore.
Ac veluti longi cupientes præmia belli
Pugnant, & pulchram rapiunt in marte puellam:
Sic coeunt tellure canes, sic æquore phocæ.
Nanque diu duro remanent in vincula nodo.
Ambos arcta venus iunctos post terga reuincit.
Exitium, & tristes thedas commiscet in vnum
Polytus, & miseram vitam cum spermate fundit.
Non coitu cessat, donec deliquerit artus
Robur, & absumptæ fuerint in corpore vires,
Atque ipse in fulua iaceat prostratus arena.
Seminecem sicca lacerant tellure iacentem
Carcenades miseræ, & cancri, multique natantes,

Quos omnes cupide primo ferus ille vorabat.
 Tunc viuum imbellem minime sua mēbra tuentem
 Discerpunt, donec moriatur funere diro.
 Sic perit in coitu piscis, sic lumina claudit,
 At ratione pari torquetur foemina partu,
 Extremumque diem claudit, foetumque resoluit.
 Non oua, vt pisces alij, semota recluso
 Ventre edit: magno partus cruciata dolore,
 Iuncta racematim gignit, quæ vulla meatus
 Fortè per angustos veniunt, perimuntque parentem,
 Non annum excedunt, thedis moriuntur in ipsis,
 Cum tristi veniunt crudelia funera partu.

Quæ muræna facit, non fama obscura feruntur.
 Serpenti nubit, promptèque ex æquore saltat
 In littus, petit à cupido cupidos hymenæos.
 Ardet amans serpens, & multo exæstuat igne.
 Concitus in rabiem furibundus quærit amores,
 Et curuum subito saxum speculatur, & omne
 Letiferum ponit virus, quod gestat in atris
 Dentibus, & bilem saxo deponit amaram,
 Vt tædas capiat tranquillo pectore mites.
 Littore consistens horrendum sibilat ore,
 Concubitusque petit: subito muræna profundo
 Excita voce furens, ruit ocyor illa sagitta:
 Ex terra serpens ponti descendit in æstum:
 In venerem prompti gaudent complexibus ambo,
 Serpentis caput ore tenens stat sponsa proterui.
 Sic ambo thedis lati, muræna profundum

Desilit in pelagus, serpens per littora reptans,
Omissum repetit virus, quod dentibus atris
Fuderat. at bilem nigram si forte viator
Iecerit in pontum, iactat per littora corpus,
Et non sperata clauduntur lumina morte.
Priuatus serpens armis, quibus ipse putabat
Se fortem, & tanto serpentis nomine dignum,
Et vitam, & tetrum perdit propè saxa venenum.

In faciem versi dulces celebrant hymenæos
Delphines, similes hominis complexibus hærent:
Humano tentus se tollit more priapus,
Atque palàm semper non est, latet inguine tectus
Exertus muto, veneris nudatur in usus.
Sic coeunt pisces, sic sunt connubia curæ
Admissura tori non illis tempore certo.
Nam gignunt foetus multi sub tempore brumæ,
Isti vere nouo pariunt: hi sole calente,
Hi verò autumno, cum iam perferat orbem.
Hic solum partum, totus dum voluitur annus:
At bis Lucinam labrax toto inuocat anno:
Quatuor at partus horrendus scorpius edit:
Accipiunt triglæ terno cognomina partu:
In pelago foetus quinos edit cyprinus.
Nunquam foecundi deprensus partus aselli.
Læta vere nouo ponto foetura natantum,
Hi proprias habitant sedes, lustrisque quieti
Degunt, hi veniunt collecti examine multo,
Euxinos penetrant fluctus, vbi maxima turba

Dilectos edunt foetus: longe sinus ille
 Dulcior est aliis pelagi. nam flumina multa
 Euxinum irrumpunt pontum, sunt pascua lata,
 Sunt curui scopuli pelago, portusque reducti:
 Sunt duræ cautes ponto, multique recessus,
 Umbrosæ cellis surgunt à montibus umbræ,
 Littora tuta manent vento, sæuæque procella:
 Noxia non ponto monstra educantur in isto,
 Et parui pisces non quicquam hostile timentes
 Securi viuunt vndis: procul astacus ingens,
 Polypedes desunt magni, desuntque paguri:
 Adsunt delphines pauci, qui corpore vasto
 Contempti imbelles hæc pascua lata frequentant:
 Hinc est, quod quarunt hæc æquora grata natantes.
 Dispersi pelago toto coguntur in vnum,
 Atque cateruatim collecti examine multo
 Huc omnes properant, pontum ducuntur in istum.
 Threicias ponti fauces, qua Bosphorus amplum
 Ducit in Euxinum sulcantes agmine denso,
 Bebriacos fluctus, & ponti angusta natando
 Ora secant strepitu multo, tranantque meatus:
 Et velut Æthiopum veniunt, Nilique fluentis
 Turmatim Palamedis aues, celsæque per altum
 Aëra labentes fugiunt Atlanta niuosum,
 Pygmæos imbelles genus paruūque fatigant:
 Non perturbato procedunt ordine densæ
 Instructis volucres obscurant aëra turmis:
 Sic pelagi innumeri populi longo ordine findunt.

Euxinum pontum, turbantur in æquore fluctus,
Spumant vibratis canentia marmora branchis,
Absoluant donec cursum, foetumque natantes.
Perfecto autumnopisces sub mente regressum
Voluunt. nam bruma ventis agitata tumescunt
Æquora, multifoni consurgunt marmoris æstus,
Atque sinus ponti se tollunt vertice multo.
Non alti fluctus extant, non saxa profunda,
Spirantes crebra furiunt vertigine venti.
Hinc est, quod fugiunt pisces Mæotide fusa,
Et retro flexi pelagi per terga feruntur,
Sparsi per fluctus, ad pabula prisca meantes.
At molles pisces, qui feruent sanguine nullo,
Qui non ossa tenent, & qui sua tergora crustis
Armant, & squamis, hi foetibus oua resoluunt.
At canis, atque aquile atque ea quæ selachia vocantur,
Et delphin ponti princeps, vitulique marini,
Hi pariunt foetus, foetus æquare parenti
Posses, optatæ cernunt cum tempora lucis.
Qui foetus edunt miro sectantur amore
Natos, & læti stant circum pignora chara.
Non ego delphinis solertius esse creatum
Quicquam crediderim. liceat si vera referre,
Hi fuerant homines, atque oppida cella colebant
Inter mortales: diuino numine Bacchi
Delphini in formam versi saliere per æquor.
Nunc etiam humanam seruant sub pectore mentem:
Ingenio celeres factis humana sequuntur

Consilia

Confilia, in lucem veniunt cum pignora chara,
Atque parens dulces partu est enixa gemellos,
Extemplo fœtus subeunt genitricis in ora
Nantes, & saliant læti, noscuntque parentem.
Circundat charos partus, est læta gemellis
Officiosa parens, natis plena vbera præbet,
Et præbet geminis natis gemina vbera mater,
Sugere lac gratum, postquam deus vbera bina,
Et lac dulce dedit: tales fecisse putamus
Humanas mammas, talem tribuisse liquorem.
Educat catulos paruos blandissima mater.
Fortia cum crescunt iuuenili membra vigore,
Venandi studio exercet, ducitque per æquor:
Antea non matrem linquunt quàm fortia membra
Ad sint, & firmæ robusto in corpore vires,
Sed matris semper seruant vestigia longe.
Arripit lætam mentem miranda voluptas,
Si mare tranquillum cernas, auramque secundam,
Delphinum aspicias turmas decus æquoris ingens:
Præcedunt nati, veluti iuuenile choreas
Agmen agunt, variis flectentes brachia gyris.
Longæui veniunt subito post terga parentes,
Obseruant teneros carpentes pascua natos:
Non sic vere nouo pastor teneros agit agnos.
Grammaticæ veluti ludo cirrata iuuentus
Collecti veniunt, rigidi sunt ponè magistri,
Censores morum, seruatoresque pudoris,
Atque ætate graues: semper veneranda senectus

D

Reddit honoratos homines, virtute decoros:
Sic dulcis nati seruant vestigia patres,
Ne teneri diro foetu rapiantur ab hoste.
Et curam sobolis phocæ non forte minorem
Suscipiunt, illis mammæ, lactisque liquores
Adfunt, cœruleo non edunt pignora ponto:
Sed foetus sicca genitrix tellure resoluit.
Soles bis senos in flaua mater arena
Degit cum natis charis, & pignora mulcet.
Tertia post decimam roseo caput obsita peplo
Consurgens aurora polo, lucemque reducit:
Tunc mater madidis catulos complexa sub vlnis
Detinet, & liquidas subito se mergit in vndas,
Et natis iucunda suis monstrare videtur
In ponto patriam charam, dulcēsque penates.
Et veluti mater peregrina enixa decorum
In terra natum, tensis complectitur vlnis,
Lætitiâ immensam effundit, patriamque domumque
Ostendit puero: quamuis non singula norit,
Attentus spectat miranda palatia natus,
Perlustrans oculis tectum, morēsque parentum:
Sic proprios catulos deportat phoca sub æquor,
Atque situs pelagi monstrat, lymphæque meatus.
O superi nobis non solum pignora chara
Sunt dilecta magis vita, genus omne ferarum,
Et pictæ volucres, & monstra horrenda natantum
Immenso paruos foetus sectantur amore.
Dulcis natorum cunctis innata cupido,

Ærumnas perferre volunt, durósque labores,
Pro natis etiam non funera dira recusant.
Olim venator vidit de vertice montis
Horrida pro catulis miscentem bella leonem:
Spicula contemnit frendens, misósque molares,
Inuictas seruat vires, & pectora firma,
Confossus multis telis, & vulnere multo:
Proposuit clara pugnando occumbere morte,
Quàm dare terga fugæ, vel turpi cedere pugna.
Seminecem proprij non tangit cura doloris,
Infelix dira non tantum morte mouetur,
Quantum ne catulos rapiat venator ab antro.
Forte cubile canis spectauit pastor amicus,
Atque canem tetigit notam, metuítque furentem:
Multa timens natis latratu guttura mater
Pandit, non aliquem noscit furibunda pudorem.
Mater terribilis cunctis, qui fœtibus harent,
Arrepta vitula genitrix tristatur, & atros
Ingeminat luctus, passim furiata per agros,
Fœmineos fundit fletus clamore tremendo.
Pastor percussus sentit sub corde dolorem,
Et matutinos luctus peruenit ad aures
Humanas, mœsto quem fundit pectore Progne
Pro charo fœtu: quanto Philomela dolore
Emittit mœstas tenui de gutture voces.
In quales luctus mitis prorumpit hirundo,
Si nido abstulerint homines, sæuítque dracones
Filiolos dulces, & pignora chara parenti.

D 2

Pro catulis forti pugnat certamine delphin.
Sic alij teneros foetus, sobolemque tuentur:
Et canis æquoreus foetus, mirabile dictu,
Custodit, catuli teneri post terga sequuntur:
Foetibus est scutum genitrix, illósque tuetur.
Sed cum formidant, (pelago sunt multa timenda)
Accipit in ventrem natos, iterúmque recurrunt,
Vnde prius lapsi fuerant, & ventre teguntur.
Et quamvis partus fuerit cruciata dolore,
Vt mater læto perpeffa est omnia vultu,
Atque iterum charos foetus in viscera condit,
Atque parit rursus, cum respirare timore
Cœperit, & tutas speculetur marmoris vndas.
Obleruant squatinæ natos, nec ventre recondunt,
Vt canibus mos est, sed pandunt subter hiatus
In madidis alis, quantos aperire natantes
Ore solent rictus, sic foetus alta vorago
Sorbet, & in tanta natos formidine seruat.
Ast alij pisces metuentia pignora pestem
Ore tenent, veluti lustris aut recta cubili.
Vt pisces inter glaucus, sic præstat amore
In natos illis, qui foetibus oua resoluunt.
Oua fouet, donec maturo tempore foetus
Exiliant, iuxtaque natat, prolemque timentem
Ore regit, tantum quod cedit pectore paruo
Formido, & rursus natos mater spuit ore.
Ast diro thynno non est sceleratior alter,
Et nullus piscis tanta impietate notandus.

Nanque soluta parens partu, priuata dolore
Offendit quicquid rapidam demergit in aluum,
Non paruis parcit natis sæuissima mater.
Qui nec concumbunt, nec foetus nixibus edunt,
Per se nascuntur foedo velut ostrea cœno:
Est non distincto semper leuis ostrea sexu.
Hos inter pisces nec mas, nec fœmina nota.
Aphritides imbelles genus non sanguine natæ,
Paruula sub nullo turba est generata parente,
Cum fortes imbres densis ex nubibus haurit
Mens Iouis, extemplo miscetur murmure pontus,
Tolluntur fluctus celeri vertigine misti,
Qui canas faciunt spumas, atque vnda tumescit:
Ex non prauis collecta hæc agmina thedis
Emergunt pelago, subito nutrita videntur,
Spuma nascuntur, de spuma nomina sumunt.
Nascuntur multæ, tumido cum fluctuat æstu
Vnda refusa maris, commota flamine venti
Feruēt, & arentem cum cœno eruat arenam.
Hæc vna congesta loco miscetur, & vno
Congeritur tumulo, cum strata æqualiter vnda,
Latæque tranquillo labuntur marmora cursu,
Multiplici commista luto contacta calore
Materies corrupta creat, nascuntur eadem
Vermibus assimiles, qui surgunt agmine denso
Non magis imbelles gignunt lata æquora pisces,
Qui sunt cunctorum gratissima præda natantum,
Inque vicem lingua canentia corpora lambunt.

Hoc tantum viuunt, hinc illis est cibus vsque
 Turmatim densæ percurrunt æquora turmæ,
 Et curuam quærūt petram, scopulūque profundū,
 In tanto pelagi cœtu tota albicat vnda.
 Et veluti nix alta cadit, quæ sparsa patentes
 Planities operit, Zephyrus cum spirat eous:
 Non oculis late tellus subfusca videtur,
 Sub niue tecta latens apparet candida visu:
 Area Neptuni sic canet sub grege denso.

OPPIANI DE PISCIBVS

LIB. II.

I C errant ponti gentes per pascua
 læta,

Sic proles populis, sic sunt connu-
 bia curæ.

Quis diuūm miseris mortalibus ista
 reclusit?

Quid norunt homines, nisi quātum lumina possunt
 Tendere? sed regnant superi, qui cuncta gubernant:
 Et propè sunt quamuis longe cœlestia templa,
 Viribus & nullo mutari robore possunt
 Fata deūm, si quis tenter contendere contrā,
 Nititur inuictam frustra depellere sortem:
 Et velut asper equus luctans fremit ore superbo,
 Fortiāque à duris non liberat ora lupatis:
 Magni cœlicolæ molles moderantur habenas,